

De kracht van verbeelding

Oecumenische vredeszondagviering in de Doortocht

24 september 2017

Voorgangers pastor Walther Burgering en ds. Jaap van den Akker

- **Openingslied:** Het lied van vandaag en morgen (GvL 541/NLB 689)
- **Welkom en begroeting**
- **Openingstekst:** Stel je voor!
- **Gesprek** met de kinderen
- **Lied:** voor mij is geluk (NLB 783)
- **Kyrie:** Heer ontferm u (Willibrordusmis-GvL 223)
- **Glorialied:** Zal er ooit een dag van vrede (NLB 462)
- **Openingsgebed**
- **Lezing:** Jesaja 25, 6-9
- **Lied** Psalm 126: als God ons thuisbrengt (GvL 126-I/NLB 126a)
- **Evangelielezing:** Mt. 5, 1-12
- **Evangelielied:** Deze wereld omgekeerd (GvL 428/NLB 1001)

Overweging

Kent u Frans van der Lugt nog?

Pater Frans van der Lugt woonde een groot deel van zijn leven in Syrië.

Hij werd wereld beroemd toen Homs, de stad waar hij in een klein Jezuïetenklooster woonde, maanden lang in de vuurlinie lag, tussen het Syrische regeringsleger aan de ene kant en de opstandelingen aan de andere kant. Maanden kon er geen transport de stad in. De mensen leden honger.

Het gras werd tussen de stoeptegels van het klooster gebruikt om soep van de koken. De situatie was onhoudbaar.

Pater Frans kwam op voor deze mensen moslims en Christenen in de straten van Homs. Hij maakte een aangrijpend youtube filmpje om de wereld op te roepen deze onmenselijke situatie te stoppen. Hij heeft het einde van het beleg van Homs niet mee mogen maken.

Op 7 april werd hij doodgeschoten. Waarschijnlijk door een moslimextremist van Al Nushrah. Die was niet in staat om over de huidskleur, over geloof en overtuiging heen te kijken en te zien hoe pater Frans zich onbaatzuchtig inzetten voor mensen, van welke kleur of welk geloof ook.

Toen nog minister Frans Timmermans schreef op Facebook:

“Pater Frans van der Lugt SJ is in Homs vermoord. De man die niets dan goeds bracht in Homs, die Syriër onder de Syriërs was geworden, die weigerde de zijnen in de steek te laten, ook toen het levensgevaarlijk werd, de man die zijn overtuiging met ware doodsverachting in de praktijk bracht, is op laffe wijze vermoord. Het zoveelste slachtoffer van de gruwelijke strijd. Pater Frans verdient onze dankbaarheid en ons respect. En hij moet kunnen rekenen op onze inzet om de ellende te helpen beëindigen.”

Pater Frans is er niet meer.

En toch laat pater Frans ons vandaag op deze vredeszondag heel wat na.

3,5 jaar na zijn dood.

In de jaren tachtig begon hij groenten te verbouwen op een stuk grond bij Homs. Hij verbouwde met en voor de lokale bevolking van Homs groenten om in elkaars levensbehoeften te voorzien. In het begin van deze eeuw werd die vijftig hectare grond een wijngaard. Veertig Syrische jongeren meteen beperking vonden werk in deze wijngaard en zij leefden van de opbrengst.

In een land met een wrede dictator. In een land waar nu al zes jaar een bloedige burgeroorlog woedt.
In een land waar maar 10% van de bevolking christelijk is. Begon pater Frans een wijngaard.

Waarom?

Pater Frans leefde zijn droom.

En wat droomde Pater Frans, ja, dat lezen we vandaag op deze vredesavond uit de bijbel.

Hij droomde de droom van Jesaja. De droom van een plek voor alle mensen.

God nodigt ons uit – alle volken van de wereld - op de berg Sion, op zijn heilige berg voor een feestmaal. Een feestmaal met uitgelezen wijnen, met heerlijke gerechten. Op die berg is de sluier tussen de hemel en de aarde weggefallen. God is gastheer bij het feestmaal. Op die dag is alle verschil weggefallen. Alle volken zijn welkom aan de tafel van de Heer.

Of het ooit zover komt?

Of dit een droom is, die kapot slaat op de harde werkelijkheid?.

Dat de tranen van de ogen worden geveegd, dat het leven zal winnen van de dood. Dat God ons redt.

We hopen het, geloven het, we vieren het vandaag. We vieren het elke keer als we in de kerk ter communie gaan of avondmaal vieren. We doen alsof we al in vrede bij God aan tafel gaan. Maar het is nog toekomstmuziek. Een droom geen realiteit.

Wat koop je ervoor als de oorlog in Syrië rustig door gaat. Als Kim Jong-un en Donald Trump hun spierballen laten zien en dreigen met elkaars vernietiging en daar ook beide de middelen voor hebben. Wat koop je ervoor als in ons eigen land egoïsme de nieuwe godsdienst is en bevolkingsgroepen tegen elkaar worden opgezet. Er wordt veel geschreeuwd en weinig geluisterd. Veel mensen voelen zich hier machteloos over en ervaren een gebrek aan verbinding met mensen in hun eigen buurt.

Wat koop je ervoor?

Pater Frans zou het wel geweten hebben.

Juist dromen zijn nodig om het vol te houden. Juist je verbeelding helpt je om een stip op de horizon te hebben van een wereld waar het goed is. Om uit de machteloosheid te breken, om je te bevrijden van valkuilen als onverschilligheid of moedeloosheid.

En Pater Frans is niet de enige die zo moed en inspiratie vond in moeilijke tijden:

I have a dream – zei Martin Luther King.

"Ik denk niet aan alle ellende maar aan alle moois dat er nog is", schreef Anne Frank in haar dagboek. Ze zijn er niet meer. Alle drie een gewelddadige dood gestorven.

Ze geloofden in hun droom, ze leefde uit hun droom. Ze stierven in hun droom. Maar juist die droom leerde hen om in alle vijandigheid en lompheden in de wereld het vol te houden. Het was een richtpunt dat hen deed uitstijgen boven de uitzichtloosheid van de wereld en bracht hen tot grote hoogte.

Dat maakt verbeelding zo belangrijk. Dat maakt visioenen, dromen als die in Jesaja zo noodzakelijk.

Wie visie heeft ziet iets – zij iemand in de voorbereidinggroep van deze viering.

Wie visie heeft kijk verder – zou je ook kunnen zeggen. Verder dan je neus lang is.

Verder kijken – dat is wat Jezus doet in de zaligsprekingen.

Hij schetst een visioen – een vergezicht.

Het lijkt in niets op de oorlogsretoriek van Kim en Trump.

Jezus droomt van een andere wereld.

Hij ziet een andere wereld een wereld waarin juist gelukkig zijn zuiveren van hart. Dat gaat het over mensen die hun gebreken kennen en ze niet overschreeuwen, die fouten durven toe te geven, die hun plaats kennen, die hun mening bijstellen als er goede argumenten tegenoverstaan.

Niet echt een houding waar je het ver mee schopt in deze wereld.

Jezus ziet een wereld waarin gelukkig zijn de treurenden – dat is toch helemaal een vreemde.

Gelukkig ben je als je verdriet hebt? Waar heeft Jezus het over? Verdriet is toch het tegenovergestelde van gelukkig zijn?

Ja, zeker. Maar in je verdriet, teruggeworpen op jezelf, levend met een verlies, zie je soms wel andere dingen. Leef je intenser. Krijg je oog voor wat deze wereld óók te bieden heeft. Als je in een droevige situatie troost krijgt, medeleven ondervindt, gekend en gehoord wordt, dan mag je je gelukkig weten. Jezus zegt niet dat je gelukkig bent als je verdriet hebt, Jezus zegt dat je je gelukkig mag prijzen als je in je verdriet ook troost ondervindt.

En zo gaat het maar door met de zaligspreuken. Jezus ziet in onze wereld die andere wereld. De wereld van God.

Gelukkig de zachtmoedigen. Zij die niet haantje de voorste zullen zijn. In tegenstelling tot wat zowel in de tijd van Jezus als in onze tijd gebeurt zullen zij – in de ogen van Jezus - het land bezitten.

Gelukkig als je hongert naar gerechtigheid – je zal verzadigd worden. En zo gaat het maar door.

Wat gebeurt er in deze toespraak van Jezus?

Jezus draait de wereld om.

Is het dan niet zo dat de brutalen de hele wereld hebben. Dat het negatieve nieuws alleen de krant haalt, dat verdriet je helemaal blokkeert en kan belemmeren verder te leven, dat iedereen over je heen loopt als je te zachtmoedig bent?

Ja natuurlijk is dat zo. En natuurlijk wist Jezus dat ook. Als geen ander zou je kunnen zeggen. Hij zag ze nog veel beter dan wij: de mensen die ten onder gaan aan dit leven. Sterker nog: uiteindelijk werd Jezus zelf een van hen – zo'n mens dat ten onder gaat aan het leven.

Waarom dan toch deze woorden?

Gelukkig alle stummers en slachtoffers op deze wereld – want voor hen is het koninkrijk van de hemel. Is dat dan zo'n zoethoudertje? Stil maar, wacht maar alles wordt nieuw? Ooit, in de hemel, dan zal alles goed zijn, na je dood? Is dat wat Jezus bedoelt? Als een zoethoudertje om het nu vol te houden. Als bemoediging, om het mooi te zeggen?

Nee – dat geloof ik niet. Een bemoediging is het wel, deze beroemde toespraak van Jezus, maar niet een bemoediging waarin het ooit wel eens een keertje goed komt in een ander leven of zo.

Als Jezus het heeft over het koninkrijk van de hemel als Jezus het heeft over getroost worden, over God zien, over kind van God mogen zijn, dan bedoelt Jezus: hier en nu: in dit leven!

Sterker nog dan bedoelt Jezus: als jij zuiver van hart bent, of verdrietig, of zachtmoedig, of verlangt naar gerechtigheid en vrede: dan zie jij al iets van het Koninkrijk van de hemel. Dan ben je al in het koninkrijk van de hemel. Dat Koninkrijk dat is niet iets van ooit, van later, dat is geen doekje voor het bloeden: dat koninkrijk dat is concreet in het hier en nu daar waar wensen zo zijn: strijdend voor gerechtigheid, kinderen van vrede, zuiver van hart, ...

Jezus leert ons anders naar deze wereld kijken. Hij ziet iets van het Koninkrijk van God en deze wereld.

Jezus leert ons verder kijken.

Zoals Pater Frans, en Martin Luther King en Anne Frank in hun wanhopige situatie verder keken.

Jezus wil ons vandaag leren om met andere ogen de wereld in te kijken. Met ogen van verwondering.

Jezus is ten ondergegaan aan zijn visioen, net als Pater Frans en de andere genoemden. En toch, toch hadden ze het niet anders gedaan. Niet anders kunnen doen. Het visioen hield hen op de been. Het visioen bracht hen vrede. Het visioen liet hen leven in het Koninkrijk.

Laten wij proberen met hen mee te kijken en dat te zien: de vrede van God.

Amen.

- **Muziek**
- **Geloofsbelijdenis**
- Dankgebed, voorbeden (acclamatie: Kom adem ons open)
- **Collecte**
- **Collectelied:** Koorlied – Hoe vredig is het waar gij woont (naar ps. 84)
- **Gesprek met de kinderen**
- **Vredegroet**
- **Onze Vader**
- **Slotgebed**
- **Gezongen Zegen** (GvL 344) –De Levende zegene ons en behoed ons
- **Slotlied:** De steppe zal bloeien (GvL 591/NLB 608)